

บทที่ 2

ยืมใช้สิ้นเปลือง

นอกจากการยืมใช้คงรูปแล้ว ยังมีการยืมอีกประเภทหนึ่งที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 650 คือ การยืมใช้สิ้นเปลือง

ความหมาย

มาตรา 650 บัญญัติว่า "อันว่ายืมใช้สิ้นเปลืองนั้น คือสัญญาซึ่งผู้ให้ยืมโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินชนิดใช้ไปสิ้นไปนั้นเป็นปริมาณมีกำหนดให้ไปแก่ผู้ยืม และผู้ยืมตกลงว่าจะคืนทรัพย์สินเป็นประเภท ชนิด และปริมาณเช่นเดียวกันให้แทนทรัพย์สินซึ่งให้ยืมนั้น

สัญญานี้ย่อมบริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ยืม"

สัญญายืมใช้สิ้นเปลืองเป็นการยืมทรัพย์สินที่มีลักษณะใช้ไปสิ้นไป อันได้แก่ทรัพย์สินสภาพหรือเปลี่ยนสภาพไปภายหลังการใช้งานแล้ว ไม่สามารถนำกลับมาใช้ได้อีก เช่น ไม้ขีดไฟ น้ำดื่ม สุรา ข้าวสาร น้ำตาล น้ำมัน กระดาษ อัฐ หิน ปูน ทราย เป็นต้น ดังนั้น เมื่อทรัพย์สินที่ยืมถูกใช้ไปแล้วไม่สามารถกลับคืนสู่สภาพเดิมได้อีก ผู้ยืมจึงต้องนำทรัพย์สินที่เป็นประเภท ชนิด และปริมาณเช่นเดียวกันมาคืน

ลักษณะของสัญญายืมใช้สิ้นเปลือง

1. สัญญายืมใช้สิ้นเปลืองเป็นสัญญาที่โอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ยืม
2. วัตถุประสงค์แห่งสัญญายืมใช้สิ้นเปลือง คือทรัพย์สินที่ใช้ไปสิ้นไป
3. ทรัพย์สินที่นำมาคืนต้องเป็นทรัพย์สินประเภท ชนิด และปริมาณเดียวกับทรัพย์สินที่ยืมไป
4. สัญญายืมใช้สิ้นเปลืองอาจเป็นสัญญามีค่าตอบแทนได้

1. สัญญาซื้อขายสินค้าเปลี่ยนเป็นสัญญาที่โอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ยืม

จากบทบัญญัติมาตรา 650 ที่ว่า "อันว่าซื้อขายสินค้าเปลี่ยนเป็นสัญญาที่โอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน....." ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าในเรื่องการยืมใช้คงรูป ไม่ได้มีบทบัญญัติทำนองเช่นนี้ไว้ในมาตรา 640 แต่อย่างใด แต่จากการที่บัญญัติให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ยืมใช้สินค้าเปลี่ยนโอนไปยังผู้ยืม จึงทำให้มีผลทางกฎหมายดังต่อไปนี้

1.1 ผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินไม่สามารถเป็นผู้ให้ยืมใช้สินค้าเปลี่ยนได้ เนื่องจากสัญญาซื้อขายสินค้าเปลี่ยนผู้ให้ยืมต้องโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ยืมให้แก่ผู้ยืม ผู้ที่จะโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้ต้องเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ หรือผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินเท่านั้น เพราะฉะนั้นผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินไม่อาจใช้อำนาจโดยผลการทำการให้ยืมแทนเจ้าของทรัพย์สินได้

1.2 ทำให้ความพินาศแห่งทรัพย์สินตกแก่ฝ่ายผู้ยืม เมื่อกรรมสิทธิ์ในตัวทรัพย์สินที่ยืมตกเป็นของผู้ยืม จึงทำให้ความพินาศแห่งทรัพย์สินตกเป็นพับแก่ผู้ยืมซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ตามหลักสุภาษิตกฎหมายที่ว่า Res perit domino (ความพินาศแห่งทรัพย์สินย่อมเป็นพับแก่เจ้าของ) เช่นยืมน้ำตาลทราย 1 กิโลกรัม มาใช้ประกอบอาหาร ปรากฏว่าผู้ยืมทำน้ำตาลทรายหกกลงบนพื้นทั้งหมด ไม่มีโอกาสใช้น้ำตาลที่ยืมมาเลย แต่แม้ผู้ยืมจะมีได้ใช้ประโยชน์น้ำตาลที่ยืมมา ผู้ยืมก็ยังมีหน้าที่ต้องส่งคืนทรัพย์สินตามสัญญา คือต้องนำน้ำตาลประเภท ชนิด และปริมาณเท่าที่ยืมมาคือ 1 กิโลกรัม ส่งคืนผู้ให้ยืมอยู่นั่นเอง จะหลีกเลี่ยงไม่คืนไม่ได้ ส่วนบาปเคราะห์ที่น้ำตาลหกเสียหายย่อมตกเป็นพับแก่เจ้าของคือผู้ยืมนั่นเอง

2. วัตถุประสงค์ของสัญญาคือทรัพย์สินที่ใช้ไปสิ้นไป ลักษณะข้อนี้ถือเป็นส่วนสำคัญของสัญญาซื้อขายสินค้าเปลี่ยน กล่าวคือ หากมีการยืมทรัพย์สินในคราวใดก็ตาม ถ้าพิจารณาวัตถุประสงค์ของสัญญาก็จะรู้ว่า สัญญานั้นเป็นสัญญาซื้อขายคงรูปหรือยืมใช้สินค้าเปลี่ยน หากทรัพย์สินที่ยืมเป็นทรัพย์สินที่ใช้ไปสิ้นไป หรือเสียหายเสื่อมสลายไปเพราะการใช้สอยหรือในที่สุดย่อมสิ้นเปลืองหมดไป สัญญาที่ยืมนั้นย่อมเป็นยืมใช้สินค้าเปลี่ยน แต่ถ้าวัตถุประสงค์ของสัญญาซื้อขายทรัพย์สินที่ใช้ไปสิ้นไปเพราะการใช้สอย สัญญาที่ยืมนั้นย่อมเป็นยืมใช้คงรูป

แต่อาจมีบางกรณีที่วัตถุประสงค์ในการยืมเป็นทรัพย์สินซึ่งโดยสภาพแล้วเมื่อใช้ย่อมสิ้นเปลืองหมดไป แต่หากผู้ยืมไม่ได้มีเจตนาจะนำไปใช้ให้เสื่อมสลายไป เช่น ยืมมาเพื่อใช้ดูเป็นตัวอย่าง ไม่ใช่นำมาใช้สอย เมื่อดูแล้วจะนำมาคืน เจตนาที่เอาไปเป็นการยืมใช้คงรูป ดังนี้

ยอมถือว่าเป็นสัญญาใช้คงรูป เช่น ยืมน้ำมันพืชเพื่อนำไปคั่วห่อ หรือยืมธนบัตรไป แลกเปลี่ยนกันดู เพราะเป็นธนบัตรที่ออกในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น

3. ทรัพย์สินที่นำมาค้ำต้องเป็นทรัพย์สินประเภท ชนิด และปริมาณเดียวกับ ทรัพย์สินที่ยืมไป ประเภท หมายถึงจำพวกเดียวกัน เช่น ข้าวสาร กับ ข้าวสาร ไม่ใช่ ข้าวสารกับข้าวเปลือก **ชนิด** หมายถึง คุณภาพของทรัพย์สินนั้น เช่น ข้าวหอมมะลิ กับ ข้าวหอมมะลิ ไม่ใช่ข้าวหอมมะลิกับข้าวธรรมดา **ปริมาณ** หมายถึงจำนวนทรัพย์สินที่ยืมไป เช่น 15 กิโลกรัม เป็นต้น

4. สัญญาใช้สินเปลืองอาจเป็นสัญญามีค่าตอบแทนได้

สัญญาใช้สินเปลืองแตกต่างกับสัญญาใช้คงรูปในเรื่องค่าตอบแทน กล่าวคือ สัญญาใช้คงรูปมาตรา 640 บัญญัติว่า “คือสัญญาที่ผู้ให้ยืม.....ได้เปล่า.....” ก็เท่ากับการให้ผู้ยืมนำทรัพย์สินของตนไปใช้สอยนั้น ทางผู้ให้ยืมจะได้เปล่าคือ ไม่ได้สิ่งตอบแทนใด ๆ นั้นเอง ส่วนในสัญญาใช้สินเปลือง มาตรา 650 ไม่ได้มีบทบัญญัติส่วนใด กล่าวไว้ว่าการให้ผู้อื่นใช้สอยทรัพย์สินนั้น ผู้ให้ยืมจะไม่สามารถเรียกสิ่งใด ๆ ตอบแทน จึงเท่ากับว่าหากผู้ให้ยืมประสงค์จะได้สิ่งตอบแทน ย่อมสามารถทำความตกลงกับผู้ยืมได้ หรือหากจะไม่ประสงค์สิ่งใดตอบแทนจากการให้ยืม ก็ย่อมทำได้

ข้อแตกต่างระหว่างสัญญาใช้คงรูปกับยืมใช้สินเปลือง

1. ประเภทของทรัพย์สินที่เป็นวัตถุแห่งสัญญา ทรัพย์สินที่ใช้ในสัญญาใช้คงรูป เป็นทรัพย์สินที่ไม่เสื่อมสลายไปหลังจากการใช้งาน ส่วนการสึกหรอตามปกติภายหลังการใช้ ทรัพย์สิน เช่น รถยนต์ เมื่อมีการใช้งานก็ย่อมเก่าหรือสีซีดลง ซึ่งเป็นเรื่องปกติธรรมดา ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเสื่อมสลาย เพราะยังคงใช้งานต่อไปตามปกติ ในขณะที่สัญญาใช้สินเปลืองนั้น ทรัพย์สินที่เป็นวัตถุแห่งสัญญาจะหมดสภาพ หรือเปลี่ยนสภาพไป หรือค่อย ๆ ร่อยหรอไป เพราะการใช้ แต่จะมีข้อแตกต่างจากการยืมใช้คงรูป คือ การค่อย ๆ สึกหรอไปนั้น ทรัพย์สินถูกใช้หมดไปที่ละเล็กละน้อย และไม่สามารถกลับคืนดั้งเดิมได้อีก เช่น ยืม ดินสอไปใช้งาน ย่อมต้องมีการเหลาและดินสอค่อย ๆ กุดสั้นลง หรือยืมปากกาถูกเขียนไป ใช้เขียน เมื่อหมึกหมดแล้วก็ต้องทิ้งไป จึงเป็นการยืมใช้สินเปลือง

2. การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน สัญญาใช้คงรูป กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังคงอยู่กับเจ้าของ ไม่โอนไปเพราะมีการให้ยืม เพียงแต่มอบการครอบครองให้ใช้สอยเท่านั้น แต่

การยืมใช้สิ้นเปลือง มาตรา 650 บัญญัติว่า “ผู้ให้ยืมโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินชนิดใช้ไปสิ้นไป....” เพราะทรัพย์สินตามสัญญาจะต้องเสื่อมสลายไปภายหลังการใช้ การบัญญัติกฎหมายเช่นนี้ ก็ให้สอดคล้องกับลักษณะของสัญญาประเภทนี้นั่นเอง

3. ค่าตอบแทนในการใช้ทรัพย์สิน ในสัญญายืมใช้คงรูปเป็นการใช้สอยโดยไม่มีค่าตอบแทน หากเป็นการได้ใช้สอยโดยมีค่าตอบแทนก็จะกลายเป็นสัญญาประเภทอื่น แต่การยืมใช้สิ้นเปลืองอาจตกลงกันให้มีค่าตอบแทนได้ ป.พ.พ.มาตรา 650 มิได้ห้ามและมีได้บัญญัติว่า “ให้ใช้ได้เปล่า” จึงย่อมสามารถตกลงเรียกค่าตอบแทนได้

ความสมบูรณ์ของสัญญายืมใช้สิ้นเปลือง

มาตรา 650 วรรคสอง บัญญัติว่า “สัญญายืมใช้สิ้นเปลืองย่อมบริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ยืม”

บทบัญญัติมาตรานี้ บัญญัติไว้ทำนองเดียวกับความสมบูรณ์ของสัญญายืมใช้คงรูป ในมาตรา 641 กล่าวคือ ไม่ว่าจะป็นสัญญายืมใช้คงรูปหรือสัญญายืมใช้สิ้นเปลือง สำคัญเพียงแต่การแสดงเจตนาของคู่สัญญา ย่อมไม่อาจทำให้สัญญาประเภทนี้บริบูรณ์ (valid) ได้ กล่าวคือ สถานะของการเป็นผู้ยืมและผู้ให้ยืมยังไม่เกิดขึ้นจนกว่าจะทำการส่งมอบทรัพย์สินที่ยืมนั่นเอง ส่วนการส่งมอบนั้นตามที่ได้กล่าวไปแล้วในเรื่องยืมใช้คงรูปว่ามีทั้งการส่งมอบโดยตรง และการส่งมอบโดยปริยาย จึงไม่ขออธิบายเรื่องการส่งมอบซ้ำในบทนี้อีก

อย่างไรก็ดี เมื่อสัญญายืมเกิดขึ้นแล้วสำหรับการยืมใช้สิ้นเปลือง กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ยืมได้โอนไปยังผู้ยืม ดังนั้น ผู้ยืมย่อมมีอำนาจใช้สอยทรัพย์สินที่ยืมใช้สิ้นเปลืองด้วยวิธีการใด ๆ ก็ได้ตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 ให้สิทธิแก่เจ้าของทรัพย์สินอยู่ 5 ประการ นั้น คือ สิทธิในการใช้สอย จำหน่าย ได้ดอกผล ติดตามเอาคืนจากผู้ไม่มีสิทธิยึดถือไว้ และขัดขวางมิให้ผู้อื่นเกี่ยวข้องกับการใช้สอยทรัพย์สินโดยมิชอบด้วยกฎหมายนั่นเอง ส่วนการจะทะนุถนอม หวงแหน เก็บให้เป็นระเบียบเรียบร้อยหรือไม่ใส่ใจในตัวทรัพย์สินเลยจนแตกหักเสียหาย ย่อมมีสิทธิทำได้โดยไม่มีผู้ใดมีสิทธิสอดเข้ายุ่งเกี่ยวเช่นกัน อีกทั้งหลักสุภาษิตกฎหมายลาตินที่ว่า Res perit domino หรือ ภัยพิบัติตกเป็นพับแก่เจ้าของทรัพย์สิน ย่อมต้องนำมาปรับแก้ผลร้ายที่เกิดแก่ทรัพย์สินที่ยืม หมายความว่าหากมีความพินาศเสียหายเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินที่ยืม ผู้ยืมย่อมต้องรับผลดังกล่าวนี้ในฐานะที่ตนเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั่นเอง และยังคงนำทรัพย์สินที่เป็นประเภท ชนิด และ

ปริมาณเช่นเดียวกันไปคืนแก่ผู้ให้ยืมด้วย แม้ว่าจะเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินที่ยืมก็ตาม หากความเสียหายเกิดภายหลังส่งมอบแล้ว ย่อมไม่ทำให้เป็นเหตุอ้างเพื่อไม่ส่งคืนทรัพย์สินที่ยืมได้

หน้าที่ของผู้ยืมใช้สินเปลือง

1. หน้าที่เสียค่าใช้จ่ายในการทำสัญญา หน้าที่ประการแรกนี้เป็นหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 651 คือ

“ค่าฤชาธรรมเนียมในการทำสัญญาก็ดี ค่าส่งมอบและค่าส่งคืนทรัพย์สินก็ดี ย่อมตกแก่ผู้ยืมเป็นผู้เสีย”

หน้าที่ของผู้ยืมใช้สินเปลืองในเรื่องนี้แทบจะไม่ต่างกับที่บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้ยืมใช้คงรูปในมาตรา 642 หลักการนี้ก็คงเป็นทำนองเดียวกับในเรื่องยืมใช้คงรูป กล่าวคือ เมื่อสัญญานี้ผู้ได้รับประโยชน์คือผู้ยืม ดังนั้น ภาระหน้าที่ในเรื่องต่าง ๆ ควรเป็นของผู้ยืม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาระในการออกค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดตามมาจากสัญญา ยืม ไม่ว่าจะเป็ค่าฤชาธรรมเนียมต่าง ๆ ค่าส่งมอบทรัพย์สินที่ยืม หรือค่าส่งคืนทรัพย์สิน ในกรณีที่ต้องทำการขนส่ง

2. หน้าที่คืนทรัพย์สิน หน้าที่ของผู้ยืมใช้สินเปลืองในการคืนทรัพย์สิน คือ ต้องคืนทรัพย์สินประเภท ชนิด และปริมาณเดียวกับที่ยืมไปคืนให้แก่ผู้ยืม เช่น ยืมน้ำมันที่ใช้ในการประกอบอาหาร 1 ขวด ขนาดขวดจ 1,000 มิลลิลิตร เป็นน้ำมันถั่วเหลือง 100 % ในการคืนก็ต้องนำน้ำมันถั่วเหลือง 1 ขวด ขนาดขวดจ 1,000 มิลลิลิตร มาคืน จะนำน้ำมันมะกอกที่ใช้ทาตัวมาคืนไม่ได้ ต้องนำน้ำมันประกอบอาหารมาคืน และต้องเป็นน้ำมันถั่วเหลือง จะนำน้ำมันปาล์มโอเลอิน หรือน้ำมันดอกทานตะวัน หรือน้ำมันหมูมาคืนไม่ได้ ส่วนขนาดขวดก็ต้องเป็นขนาด 1,000 มิลลิลิตร จะนำขนาด 750 มิลลิลิตร หรือขนาดอื่น ๆ มาคืนไม่ได้

ส่วนกำหนดเวลาคืนทรัพย์สิน หากได้ตกลงไว้ในเบื้องต้นว่าจะคืนเมื่อใด ก็ให้คืนเมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าว แต่ถ้าในสัญญาไม่ได้ตกลงกันไว้ว่าจะคืนเมื่อใด ก็ต้องพิจารณาตามมาตรา 652 ที่ว่า “ถ้าในสัญญาไม่มีกำหนดเวลาให้คืนทรัพย์สินซึ่งยืมไป ผู้ให้ยืมจะบอกกล่าวแก่ผู้ยืมให้คืนทรัพย์สินภายในเวลาอันควร ซึ่งกำหนดให้ในคำบอกกล่าวนั้นก็ไ้” ซึ่งหมายความว่า ผู้ให้ยืมจะต้องบอกกล่าวแก่ผู้ยืมว่าให้คืนภายในระยะ

เวลาอันสมควรเสียก่อน เมื่อถึงเวลาที่กำหนดแล้วผู้ยืมยังไม่คืน ผู้ให้ยืมจึงจะมีสิทธิฟ้องร้องบังคับให้ผู้ยืมชำระหนี้ได้

ในการตีความมาตรา 652 ปรากฏว่า นักกฎหมายมีความเห็นไม่ตรงกัน ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าแท้จริงในกรณีที่มีได้กำหนดเวลาชำระหนี้ในมาตรา 203 วรรคแรกบัญญัติไว้แล้วว่า

"ถ้าเวลาอันจะพึงชำระหนี้นั้นมีได้กำหนดลงไว้ ฤจะอนุমানจากพฤติการณ์ ทั้งปวงก็ไม่ได้ไซ้ร ท่านว่า เจ้าหนี้ย่อมจะเรียกให้ชำระหนี้ได้โดยพลัน และฝ่ายลูกหนี้ก็ ย่อมจะชำระหนี้ของตนได้โดยพลันดจกัน"

ฉะนั้น ผู้ให้ยืมจึงมีสิทธิที่จะเรียกให้ผู้ยืมส่งคืนทรัพย์สินประเภทชนิดและ ปริมาณเดียวกันโดยพลันได้ การที่มีมาตรา 652 บัญญัติถึงระเบียบการเรียกร้อยโดยมี การเตือนก่อนนั้น หาใช่บทบังคับไม่ เพราะกฎหมายได้ใช้คำว่า "ก็ได้" ที่ท้ายประโยค

อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า มาตรา 652 นี้ ได้บัญญัติทับมาตรา 203 แล้ว กล่าวคือ ในกรณีที่มีได้กำหนดระยะเวลาขึ้น ผู้ให้ยืมจะเรียกให้ผู้ยืมส่งทรัพย์สินประเภท ชนิด ปริมาณ เดียวกันโดยพลันหาได้ไม่ ผู้ให้ยืมจะต้องบอกกล่าวและกำหนดระยะเวลาอันสม ครวให้ผู้ยืมคืนก่อน เมื่อครบกำหนดนั้นแล้วจึงจะมีสิทธิเรียกร้อย

คำว่า "ก็ได้" ท้ายประโยคนั้น เป็นการแสดงว่าผู้ร่างได้ให้สิทธิแก่ผู้ให้ยืมใน อันจะเลิกสัญญาแล้วเรียกของคืนได้ แต่ก็ต้องใช้สิทธิตามที่วางระเบียบไว้ คือต้องมีการ บอกกล่าวล่วงหน้าก่อน มิใช่เรียกเอาโดยทันที เช่น มาตรา 574 ในเรื่องเช่าซื้อ บัญญัติ ว่า "ในกรณีผิดนัดไม่ใช้เงินสองคราวติด ๆ กัน.... เจ้าของทรัพย์สินจะบอกเลิกสัญญาเสีย ก็ได้" ดังนี้ หากหมายความว่าในกรณีที่ผู้เช่าซื้อผิดนัดครั้งเดียว ผู้ให้เช่าซื้อจะบอกเลิก สัญญาโดยอาศัยหลักทั่วไปก็ได้ มาตรา 574 นี้บอกแต่ว่า ผู้ให้เช่าซื้อมีสิทธิบอกเลิก สัญญาได้ แต่ต้องใช้สิทธิตามระเบียบที่วางไว้เท่านั้น

สำหรับผู้เขียน มีความเห็นด้วยกับความเห็นฝ่ายแรก กล่าวคือ เห็นว่าในกรณี ที่ผู้ให้ยืมบอกกล่าวเรียกให้คืนทรัพย์สิน หากผู้ให้ยืมได้กำหนดเวลาอันพอสมควรลงไปในการ บอกกล่าวด้วย ก็จะเป็นการยุติธรรมสำหรับผู้ยืม เนื่องจากทรัพย์สินอันเป็นประเภทใช้ไป ลื่นไปนี้ ย่อมเป็นการยากที่จะขนขวายหามาคืนได้ทันท่วงที แต่อย่างไรก็ดี ในกรณีใดก็ ตามหากมีการทวงถามให้คืนทรัพย์สินโดยมีได้กำหนดเวลาพอสมควรเพื่อให้หามาคืน หากจะ ต้องรอให้มีการกำหนดเวลาตามสมควรเช่นที่บัญญัติไว้ในมาตรา 652 อาจไม่มีการ

กำหนดเช่นนี้เลยก็ได้ ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดช่องว่างของกฎหมาย จึงต้องนำบททั่วไปในเรื่องนี้ มาตรา 203 มาใช้บังคับสำหรับสัญญาซื้อขายสินค้าที่ไม่มีกำหนดเวลาคือให้ถือว่านี่ถึงกำหนดชำระเมื่อทวงถาม เพื่อมิให้เกิดปัญหาว่าสัญญายังไม่ครบกำหนดชำระตามมาตรา 652 นั้นเอง

อายุความ

เป็นที่น่าสังเกตว่าในบทบัญญัติเรื่องการยึดใช้สินค้าตั้งแต่มาตรา 650 - 656 ไม่มีการกำหนดอายุความไว้เช่นที่บัญญัติในมาตรา 649 ดังนั้น จึงต้องนำอายุความทั่วไปที่บัญญัติไว้ในบรรพ 1 มาใช้บังคับ ได้แก่ อายุความ 10 ปี ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 193/30 นั้นเอง ซึ่งอาจแยกอธิบายได้ดังนี้

1. การยึดที่มีกำหนดเวลา อายุความ 10 ปี เริ่มนับตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดเวลายึด เช่น ยึดข้าวสาร 1 กระสอบ เป็นเวลา 3 เดือน เมื่อพ้นกำหนด 3 เดือน อันเป็นวันที่สัญญาจะรับ อายุความ 10 ปี จึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่สัญญาจะรับ

2. การยึดที่ไม่มีกำหนดเวลา แบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ

ก. กรณีที่มีการบอกกล่าวเรียกทรัพย์สินคืน โดยกำหนดเวลาไว้ในคำบอกกล่าวตามมาตรา 652 อายุความ 10 ปี เริ่มนับตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาในการบอกกล่าวเลิกสัญญาของผู้ให้ยึด

ข. กรณีที่ไม่มีการบอกกล่าวเรียกทรัพย์สินคืน อายุความ 10 ปี เริ่มนับตั้งแต่วันที่สัญญาจะยึดเกิดขึ้น เพราะเป็นขณะแรกที่จะบอกกล่าวเรียกทรัพย์สินคืนได้

นอกจากนี้ สัญญาซื้อขายสินค้าไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอายุความในเรื่องค่าทดแทนเป็นพิเศษเหมือนอย่างเช่นในสัญญาซื้อขายคงรูป เพราะไม่มีเรื่องค่าทดแทนในการที่ทำให้ทรัพย์สินเสียหาย เนื่องจากเมื่อยึดทรัพย์สินมาแล้วก็จะได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ยึดมาเป็นของตน ดังนั้น ทรัพย์สินจะเสียหายหรือบุบสลายไปอย่างไร ก็เป็นเรื่องที่ผู้ยึดจะต้องรับบาปเคราะห์ในผลพิบัตินั้นเอง และเมื่อครบกำหนดเวลายึดก็ต้องส่งคืนทรัพย์สินใหม่ อันเป็นประเภท ชนิด และปริมาณเดียวกับที่ยึดไปให้แก่ผู้ยึด ดังนั้น อายุความในเรื่องค่าทดแทนจึงไม่มีเหมือนเช่นในสัญญาซื้อขายคงรูป